

373.5.016:824.163.2(072)(082)
Г178

ПРОБЛЕМИ НА ЛИТЕРАТУРНОТО ОБУЧЕНИЕ

НАРОДНА ПРОСВЕТА

ПРОБЛЕМИ НА ЛИТЕРАТУРНОТО ОБУЧЕНИЕ

СЪСТАВИТЕЛИ: Л. ГЕОРГИЕВ, Ч. СТЕФАНОВ

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО • НАРОДНА ПРОСВЕТА

СОФИЯ 1978 г.

Сборникът „Проблеми на литературното обучение“ съдържа статии на видни съветски и български методици по възлови и актуални проблеми на методика на литературата като: методика на литературата като наука, методи на обучение по литература, литературното развитие на учениците, миогледното формиране на младото поколение в урока по литература и др. Централно място в сборника заемат статии, които разглеждат в методологически и практически аспект проблема за литературния анализ. В сборника са намерили място и изследвания по такива актуални проблеми като учебника по литература, оценката на писмените работи и задачите и особеностите на извънкласното четене. По характера на проблемите и конкретните методически разработки сборникът е предназначен предимно за учители от горния курс, но ще представлява значителен интерес и за учителите по литература от средния курс не само защото се поставят и някои въпроси на литературното обучение в средния курс, но и защото авторите не откъсват изкуствено в своите работи двете степени на литературното обучение. Книгата ще представлява интерес също за студенти и за всички, които се интересуват от проблемите на литературното обучение.

ЧИТАЛНИЙ ЗАЛ

© Любомир Георгиев Костадинов
Чавдар Стефанов Попов
1978 г.

82

Библ. № 8786/1978

Настоящият сборник с методически статии се появява във време, когато литературното обучение в нашата страна се намира в процес на дълбоко преустройство. Вдъхновени от решенията на XI конгрес на БКП и на Националната партийна конференция, учителите по литература търсят пътища за утвърждаване на високоефективни методи и форми за провеждане на урочната и извънкласна работа, за още по-цялостно разгръщане на литературното обучение като водеща мироведна и естетическа дисциплина, която внася своя значителен дял за комунистическото възпитание и трудовата ориентация на младото поколение.

Успешното реализиране на този процес е немислимо без най-последователно съгласуване на практическите усилия с теоретическите постижения на съвременната методика на литературното обучение, с най-новите тенденции в областта на литературознанието, естетиката, психологията на литературното възприемане и пр. През последните години се появиха сборници и материали за положителния опит в практиката на литературното обучение, но литературата, свързана с неговите методологически проблеми, е все още бедна.

Предлаганият сборник се открива със статии на видния съветски методик Н. И. Кудряшев, които характеризират методиката на литературното обучение като наука и обособяват методите на преподаване. Това са актуални проблеми на методиката на литературата, разработката на които има основно значение както за по-нататъшното възходящо развитие на методическата наука, така и за практиката.

Като се ръководят от схващането, че, без да се подценяват другите страни в многообразния процес на литературното обучение, решаващо значение за постигане на идейновъзпитателните му и образователни цели има работата на учителя с литературната творба, с художествения текст, съставителите отделят централно място в сборника на проблема за ли-

литературния анализ в училище. Почти всички статии или пряко разработват този централен и водещ проблем (статии на А. С. Бушмин, Н. Л. Станчек и З. Я. Рез, В. Г. Маранцман, Н. Шански). Тези статии с методологическия си характер и с практическия опит, отразен в тях, ще представляват значителен интерес за учителя в момента, когато въпросите на литературния анализ в училище отново привличат вниманието на литературната и културна общественост.

Актуални по своята тематика и разработка са и статиите на Н. Д. Молдавска и С. Филипова. В тях проблемът за ефективността на литературното обучение е разгледан от различни страни, като се сочат специфичните му предпоставки и критерии. Същностни проблеми — за оценката на писмените работи по литература и за извънкласното четене — се разработват и в статиите на И. Котова и Н. Матеева. Статията на Л. Дъбова и М. Херакова за съвременния учебник по литература е първи опит за цялостно разглеждане на този остроконфликтен, но от голямо значение за практиката въпрос.

Можже би една или друга от поместените в сборника статии ще предизвикат сред широката читателска аудитория и някои критически възражения, но като цяло поместените материали предлагат позитивно разрешение на най-важните проблеми на съвременното литературно обучение.

В сборника участвуват български и съветски изследователи, които играят водеща роля в развитието на теорията и методиката на литературното обучение. Трябва да се подчертае, че без братската отзывчивост и сътрудничество на съветските учени, на такива авторитетни съветски методици като докторите на педагогическите науки Н. И. Кудряшев, Г. И. Беленки, Н. Д. Молдавска, В. Г. Маранцман, З. Я. Рез и др. съставителите не биха могли да осъществят този сборник. Статиите на съветските методици доближават българските учители до съвременните постижения на теоретичната методика и ще активизират самостоятелните им творчески търсения.

Съставителите се надяват, че предлаганият сборник ще внесе яснота по някои от най-съществените проблеми на литературното обучение, че ще помогне на българските учители и методици да отговорят на повишените изисквания, които Партията и новото време отправят към тях за постигане на голямата цел — идейно-нравствено и естетическо възпитание на подрастващото поколение в комунистически дух, изграждане на новата личност — строител на развитото социалистическо общество.

От съставителите

СЪДЪРЖАНИЕ

1. От съставителите 5
2. *Н. И. Кудряшев*. Методика на литературата като наука. Прев. Ч. Стефанов 7
3. *Н. И. Кудряшев*. Методи на обучението. Прев. Ч. Стефанов 21
4. *А. С. Бушмин*. За аналитичното разглеждане на художественото произведение. Прев. Л. Георгиев 40
5. *Н. Л. Станчек, З. Я. Рез*. Анализът като етап от изучаването на литературното произведение. Прев. Л. Георгиев 58
6. *В. Г. Маранцман*. Проблемността като принцип на развиващото обучение. Прев. М. Херакова 86
7. *Н. Шански*. Лингвистичен анализ и коментиране на художествения текст. Прев. М. Херакова 99
8. *Г. И. Беленки*. Мирогледното формиране на учениците и литературното обучение. Прев. Ч. Стефанов 113
9. *М. Енчев*. Биографията на писателя и литературното обучение на учениците. 130
10. *С. Филипова*. Проблемът за ефективността в обучението по литература 143
11. *Н. Д. Молдавска*. Критерии за литературното развитие на учениците. Прев. Ч. Стефанов 168
12. *И. Котова*. Видове съчинения и критерии за тяхната оценка. Прев. Ч. Стефанов 186
13. *Н. Матеева*. Извънкласното четене. 210
14. *Л. Дъбова, М. Херакова*. В търсене на нови решения за съвременен учебник по литература. 222